

JÄRJESTYKSENVALVOJAN KERTAUSKOULUTUKSEEN LIITTYVÄT CASE - TAPAUSHARJOITUKSET

Koulutuksen järjestäjälle

Järjestyksenvalvojan koulutusmateriaalia päivitettäessä työryhmä päätyi tekemään järjestyksenvalvojan kertauskurssille Case -tapausharjoituksia. Tarkoitus on saada kertauskurssilaiset pohtimaan niin oikeudellisia kuin käytännön ongelmia, jotka liittyvät järjestyksenvalvojan työhön ja tehtäviin. Case -tapausharjoitusten pohjana on käytännön järjestyksenvalvojaytyössä havaittuja tapauksia tai toimintamalleja.

Järjestyksenvalvojan kertauskurssin pitäjä valitsee viidestä Case -tapausharjoituksesta yhden harjoituksen. Aikaa harjoituksen tekemiseen ja purkamiseen tulee varata vähintään yksi oppitunti. Kurssilaiset jaetaan aluksi noin 5 hengen ryhmiin, jonka jälkeen kertauskurssin vetäjä alustaa tehtävän. Kurssilaiset tekevät tehtävää noin 20 minuutin ajan, jonka jälkeen ryhmät purkavat tehtävän kertauskurssin pitäjän johdolla. Tehtävää varten kurssin järjestäjän on varattava paperia ja kyniä tehtävän tekemiseen. Purkamisen jälkeen kurssin vetäjä esittää Case -tapausharjoituksesta oman, valmiiksi laatimansa ratkaisuehdotuksen. Kurssin vetäjän tulee olla aktiivisesti mukana koko Case -tapausharjoituksen ajan, kiertäen eri ryhmissä opastamassa sekä keskustelemassa tapaukseen mahdollisesti liittyvistä ongelmista tai mahdollisuuksista.

Tehtävää tehtäessä on hyvä muistaa, että Case -tapausharjoituksiin ei ole olemassa ainoastaan yhtä oikeaa vastausta, vaan tehtävää ratkaistaessa tulee huomioida, asetaako esimerkiksi lainsäädäntö tai poliisin antamat määräykset ja ohjeet joitakin rajoituksia tehtävän suorittamiselle todellisessa elämässä.

Tehtävien tavoitteena on saada kurssilaiset ajattelemaan järjestyksenvalvojatoimintaan liittyvän lainsäädännön ja käytännön tekemisen yhteensovittamista, mutta myös mahdollisuuksia tehdä asioita joskus toisellakin tavalla kuin miten niitä on tehty jo useiden vuosien ajan. Huomiota tulee kiinnittää myös järjestyksenvalvojan työturvallisuuteen.

CASE -TAPAUSHARJOITUS 1: Pääsyn estäminen

Ravintoloitsija X oli ulkoistanut ravintolansa järjestyksenvalvojapalvelut. Tehdessään sopimusta järjestyksenvalvojapalveluiden tuottajan kanssa ravintoloitsija asetti sopimuksen saamisen ehdoksi lisäksi suullisesti sen, että uuden yrityksen oli huolehdittava siitä, ettei ravintolaan oteta sisälle yhtään ulkomaalaista henkilöä. Vastuun sisäänpääsyn estämisen käytännön toteuttamisesta ravintoloitsija siirsi uudelle järjestyksenvalvojapalveluita tuottavan yrityksen omistajalle.

Perusteena pääsyn estämiselle ravintoloitsija ilmoitti, että hänen ravintolassaan oli muutaman tietyn ulkomaalaisen henkilön kanssa ollut ongelmia. Nämä ulkomaalaiset henkilöt olivat ahdistelleet hänen ravintolassaan naispuolisia asiakkaita, juoneet pöydistä muiden asiakkaiden alkoholijuomia sekä anastaneet pöydistä ravintolan henkilökunnalle jätettyjä tippejä.

Järjestyksenvalvojapalveluiden uusi tuottaja ohjeisti yrityksensä järjestyksenvalvoja siten, että yhtään ulkomaalaista asiakasta ei saa päästää sisälle kyseiseen ravintolaan. Lisäksi hän ilmoitti, että jos joku järjestyksenvalvojista ei noudata tätä hänen antamaansa määräystä, toimisi kyseinen järjestyksenvalvoja viimeisen kerran hänen omistamansa yrityksen palveluksessa.

Järjestyksenvalvojien A:n ja B:n ollessa työvuorossa ravintolaan sisään oli tulossa ulkomaalainen mieshenkilö, jolle A ja B ilmoittivat, että ravintolan politiikka ei salli hänen tuloaan ravintolaan. Järjestyksenvalvojien mukaan asiakkaan tulisi etsiä joku toinen ravintola, joka sallii ulkomaalaisten asiakkaiden sisäänpääsyn. Ulkomaalainen asiakas ilmoitti tekevänsä asiasta poliisille tutkintapyyntöä, koska hänen sisäänpääsynsä oli estetty ilman laillista perustetta.

Pohtikaa ryhmissänne seuraavia asioita:

1. Oliko järjestyksenvalvojilla A ja B käytännössä mahdollisuutta toimia toisin?
2. Miten järjestyksenvalvojien olisi tullut menetellä näkemyksenne mukaan kyseisessä tilanteessa?
3. Olisiko kenelläkään muulla ollut velvoitetta reagoida asiaan ja ravintoloitsijan vaatimukseen kuvatus tapauksen missään vaiheessa?
4. Kuuluuko vastuu A:n ja B:n toiminnasta kenellekään muulle kuin A:lle ja B:lle itselleen?
5. Syyllistyikö kukaan Case -tapausharjoituksessa mainituista henkilöistä näkemyksenne mukaan mihinkään rikokseen?

CASE TAPAUSHARJOITUS 2: Sisäänpääsyn ja saapumistarkastuksen järjestäminen yleisötilaisuudessa

Urheiluseura U on saanut järjestyksenvalvojatoimeksiannon paikalliselta yleisötilaisuuksien järjestäjältä. Tilaisuudenjärjestäjä on antanut urheiluseuran vastuulle suunnitella ja toteuttaa tapahtumapaikan sisäänpääsyn järjestelyt. Tapahtumapaikkana toimii paikkakunnan jäähalli ja sisäänpääsy tullaan toteuttamaan jäähallin pääsisäänkäynnin kautta, joka sijaitsee rakennuksen yhdellä sivustalla ja jossa on neljä vierekkäin samaan suuntaan avautuvaa ulko-ovea.

Jäähallissa pidettävään yleisötapahtumaan on myyty ennakkoon noin 2 500 pääsylippua eli tapahtumapaikalle ei ole jäänyt yhtään lippua myyntiin. Järjestäjä ei ole asettanut tilaisuuteen ikärajaa. Tilaisuudessa anniskellaan alkoholijuomia, joiden anniskeluun on saatu asianmukaiset luvat. Poliisi on antanut tilaisuutta koskien kokoontumislain 23§:n perusteella määräyksiä. Poliisin antamassa tilaisuutta koskevassa päätöksessä on määrätty muun muassa: 1) omien alkoholijuomien tuominen tilaisuuteen on kielletty, 2) poliisi on määrännyt järjestyksenvalvojat tarkastamaan tilaisuuden osanottajat ja näiden mukana olevat tavarat sekä 3) poliisi on määrännyt järjestyksenvalvojien esimiesten käyttämään oranssia esimiesasemaa osoittavaa liiviä.

Toimit kyseisen järjestyksenvalvojaryhmän vetäjänä. Sinulla on käytettävänäsi neljä lipuntarkastajaa ilman järjestyksenvalvojan oikeuksia ja sen lisäksi 20 kortillista järjestyksenvalvojaa. Edelleen tapahtumapaikalla on kaksi isoa roska-astiaa sekä yhteensä 10 kpl 2 metriä pitkiä ja metrin korkeita mellakka-aitoja.

Pohtikaa ryhmissänne seuraavia asioita:

Suunnitelkaa, miten toteutate kyseisen yleisötilaisuuden sisäänpääsyn järjestelyt.

1. Minne sijoitatte lipuntarkastajat, järjestyksenvalvojat ja mitä tehtävää tekemään?
2. Tarvitaanko ovella esimiehiä ja jos tarvitaan, montako esimiestä ja mitkä ovat mahdollisesti ovelle sijoitettujen esimiesten tehtävät?
3. Miten sijoittelette roska-astiat ja mihin mellakka-aitoja voisi käyttää sekä miten niitä voisi sijoittaa?
4. Miten menettelet henkilön suhteen, joka tulee tarkastuspisteeseen, mutta ei suostu avaamaan kassiansa?
5. Miten menettelet tarkastuksen yhteydessä poisotettujen aineiden ja esineiden kanssa?

CASE -TAPAUSHARJOITUS 3: Järjestyksenvalvojan voimankäyttö

Ravintolassa Z syntyi tappelu ravintolan sisällä kolmen asiakkaan kesken. Kaksi ravintolan asiakasta pahoinpiteli kolmatta ravintolassa ollutta asiakasta, jolloin tarjoilija pyysi ravintolan järjestyksenvalvoja apuun. Tappelun ollessa vielä käynnissä tapahtumapaikalle tuli neljä ravintolan järjestyksenvalvojaa. Tappeluun osallistuneet kolme henkilöä eivät kuitenkaan piitanneet järjestyksenvalvojen kehoituksista ja käsistä lopettaa tappelu, jonka johdosta järjestyksenvalvojat alkoivat erottaa tappelijoi- ta toisistaan.

Järjestyksenvalvojat saivat hallintaan kaksi tappelijaa siten, että yhdelle saatiin laitettua käsiraudat kahden järjestyksenvalvojan toimesta ja toinen saatiin pidettyä kahden järjestyksenvalvojan toimesta hallintaotteessa. Tilanne näytti rauhoittuvan kunnes kolmas tappelijoista löi vielä kerran järjestyksenvalvojen hallintaotteessa ollutta asiakasta nyrkillä kasvoihin.

Lyönnin jälkeen kolmas tappelija lähti juosten karkuun, yhden järjestyksenvalvojan lähtiessä perään. Pakenija pääsi ulos ravintolasta järjestyksenvalvojan juostessa edelleen pakenijan perässä. Järjestyksenvalvoja saavutti pakenijaa ja kehotti huutamalla pakenijaa pysähtymään tai muutoin järjestyksenvalvoja ilmoitti käyttävänsä voimakeinoja. Pakeneminen kuitenkin jatkui ja järjestyksenvalvoja otti juostessaan OC -sumuttimen esille ja yritti juostessa sumuttaa pakenijaa siinä kuitenkaan onnistumatta.

Pian pakenija kuitenkin pysähtyi ja järjestyksenvalvoja sai pakenijan kiinni, ilman että pakenija teki enää vastarintaa. Tapahtumasta suivaantunut järjestyksenvalvoja potkaisi kiinni ottamaansa henkilöä polvella vatsaan, jonka seurauksena pakenija lyyhistyi maahan. Tämän jälkeen paikalle tulleen toisen järjestyksenvalvojan kanssa he veivät pakenijan käsiraudoissa takaisin ravintolan tiloihin.

Ravintolassa järjestyksenvalvojat päättivät, että poliisia ei kutsuta paikalle, koska kukaan tappeluun osallisista ei halunnut poliisia tapahtumapaikalle. Tappeluun osallistuneet poistettiin ravintolasta. Kuitenkin paenneen henkilön vatsa kipeytyi niin voimakkaasti, että hän soitti itse ravintolan ulkopuolelta ambulanssin ja meni ambulanssilla sairaalaan.

Pohtikaa ryhmissänne seuraavia asioita:

1. Ketkä näkemyksenne mukaan ovat syyllistyneet rikokseen kyseisen tapahtuman yhteydessä?

2. Millaisia voimakeinoja pakenevan henkilön kiinniottaneella järjestyksenvalvojalla teidän näkemyksenne mukaan olisi ollut? Liioiteltiinko voimakeinojen käytössä ja jos liioiteltiin niin miten?

3. Miten olisitte itse hoitaneet tapahtumien selvittämisen ja millä perusteella?

CASE -TAPAUSHARJOITUS 4: Yleisötilaisuus ja alkoholi

Poliisi on kieltänyt kokoontumislain 23§:n perusteella omien alkoholijuomien tuomisen yleisötilaisuuteen. Yleisötilaisuudessa on erilliset aidoilla eristetyt alkoholijuomien anniskelualueet. Yleisötilaisuuteen sekä anniskelualueille poliisi on määrännyt omat järjestyksenvalvojat.

Järjestyksenvalvojana havaitset katsomossa kolmen henkilön ryhmän. Ryhmässä nainen nauttii jotakin juomaa pullosta. Paikalla toteat, että naisen nauttima juoma on siideriä, jonka hän kertomansa mukaan on tuonut alueelle itse. Samalla havaitset lisäksi, että ryhmässä olevalla miehellä on hallussa väkevää alkoholijuomaa pullossa. Edelleen ryhmän kolmannella henkilöllä on kädessä täysinäinen tuoppi olutta. Juoman hän kertoo tuoneensa anniskelualueelta.

Pohtikaa ryhmissänne seuraavia asioita:

1. Onko edellä mainittuun tapahtumaan liittyen ollut puutteita järjestyksenvalvojen toiminnassa?
2. Mihin rikkomuksiin tässä tilanteessa on mahdollisesti syyllistytty?
3. Miten menettelet henkilöiden ja alkoholijuomien suhteen?

CASE -TAPAUSHARJOITUS 5: Järjestyksenvalvojan asettaminen tehtäviin

Vastuullasi oli lauantai-iltana pidetyn rock-konsertin järjestyksenvalvojoitoiminta ja toimit järjestyksenvalvojen esimiehenä. Tapahtuman järjesti paikallinen elävän musiikin yhdistys. Sinulla oli käytössä poliisin määräyksen mukaisesti 10 kortillista ja 12 tilapäistä järjestyksenvalvojaa huolehtimassa tilaisuuden järjestyksestä ja turvallisuudesta.

Sunnuntaina iltapäivällä samassa tilassa pidetään paikallisen lentopalloseuran pääsarjatasen lentopallo-ottelu, jonka järjestyksenvalvojoitoiminta on myös sinun vastuullasi. Poliisi on määrännyt tilaisuuteen yhteensä kymmenen järjestyksenvalvojaa, joista vähintään neljällä täytyy olla voimassa oleva järjestyksenvalvojakortti, loput kuusi järjestyksenvalvojaa poliisi on aina hyväksynyt tapauskohtaisesti, jos kortillisia järjestyksenvalvojia ei ole saatu tapahtumaan riittävästi.

Edellisestä illasta uupuneena järjestyksenvalvojat yksi toisensa jälkeen ilmoittavat, etteivät he jaksa tulla järjestyksenvalvojaksi illan lentopallo-otteluun. Sisäänpääsyyn on aikaa 40 minuuttia ja huomaat, että lähistöllä on lentopalloseuran II-joukkueen miehet poistumassa omista harjoituksista. Pyydät miehiä apuun.

Annat kahdelle miehelle tehtäväksi mennä urheilutalon omalle parkkipaikalle ohjaamaan autoja parkkiruutuihin. He pukevat päällensä keltaiset heijastinliivit ja menevät parkkipaikalle.

Muistat samalla, että neljä miehistä toimi myös lauantai-illan konsertissa tilapäisinä järjestyksenvalvojina. Poliisi oli hyväksynyt heidät toimimaan rock-konsertissa järjestyksenvalvojina, joten päättelet, että ei liene estettä sille, että asetat heidät myös nyt tilapäisiksi järjestyksenvalvojiksi. Miehet myös suostuvat kyseiseen tehtävään. Lisäksi ensimmäisten sisään tulijoiden joukossa tulee tuttavasi, jonka tiedät juuri saaneen järjestyksenvalvojaksi hyväksyminen. Pyydät myös häntä järjestyksenvalvojaksi, johon hän suostuu.

Nyt sinulla on kasassa kuusi järjestyksenvalvojaa ja tilaisuus saadaan hoidettua ongelmitta läpi.

Pohtikaa ryhmissänne seuraavia asioita:

1. Kuka oli vastuussa järjestyksenvalvojen vähäisestä määrästä ja millaisia epäkohtia teidän mielestä lentopallo-ottelun järjestelyihin liittyi?
2. Oliko kaikilla kuudella oikeus toimia järjestyksenvalvojana tilaisuudessa?
3. Syyllistyikö kukaan järjestyksenvalvontarikkomukseen?